

D · N
12/7 1953

Skräckmännens uppgörelser

Debatten kring vad som hänt i Ryssland visar främst en sak: hur effektiv tyranniets mörkläggning är, hur litet man vet ute i världen och över huvud utanför den lilla krets av människor som i fruktan, misstro, maktlystnad och av den egna skrällen skärpt grymhet tävlar om våldet. En "expert" påstår att Stalin var Berias beskyddare och att Stalins död efter någon tid måste medföra Berias fall, en annan att redan Stalin varit sinnad att sätta slaktmasken på polischefen och att Beria till en tid räddats genom Stalins död. Det sägs att Beria representerat avspänningslinjen och därför likviderats, det sägs också att Malenkov måst knacka Beria för att driva avspänningspolitiken vidare. Det påstås att generalerna störtat Beria, men också att hans ställning inom polisen varit undergrävd. Från Moskva kommer blott de skrin som vi nu hört vid alla kriser sedan trettiofem år: den som förlorat spelet kallas förrädare, den obrutna enigheten proklamerats samtidigt som det klargörs hur oförsonlig den inre maktkampen är.

Belysande är vilka källor som måste begagnas i analyserna och förutsägelseerna. Vem har talat först vid en av de fester där massorna drivs fram att hylla ledarna? Vem har haft den bästa platsen vid en teaterföreställning? Hur är ett fotografi av ledarna arrangerat? Varför var Beria inte med på operan för en månad sedan? Det är så subtila tecken det gäller att tolka. Man påminns om de döda monarkiernas glanstider, då en butter tystnad vid påklädningsceremonin eller några vänliga ord vid aftonmottagningen blev bevis för att en minister fallit i onåd eller att en ny politik skulle inledas; man är i en mening tillbaka vid Saint-Simon och madame de Remusat's hovmemoarer. Det är två skillnader som frapperar. Då kunde en minister avskedas och leva; nu betyder avsked döden. Då var man klar på att ett godtyckligt en-

välde fanns; nu prisas de män, som genom intriger och attacker, genom poliser och soldater lyckas nå styret, inom partier i hela världen som folkmaktens män. Något befångare än då man söker — och i viss mån lyckas — inbilla arbetsgrupper i Sverige och andra demokratier att Malenkov eller Beria — mera furstliga i sin isolering än solkonungen eller Napoleon — representerar det arbetande folket är det svårt att finna i en historia full av befångdheter. För kort tid sedan genomfördes den "Operation Retusch" genom vilken — såsom vidstående bilder visar — ett fotografiskt "bevis" lämnades för Malenkovs nära förhållande till Stalin. De svenska kommunisterna följer med; tvivlar någon på att de lika eländigt hade böjt sig om Beria kastat ut Malenkov, att de kommer att böja sig lika eländigt om Malenkov blir utkastad av Molotov?

En regim sådan som den ryska kan inte tänkas förenad med någon maktindelning. En uppdelning av den art som förkunnades vid Stalins död är omöjlig. Det finns ingen auktoritet som de stridande kan vädja till; inte någon monark med obestridd position som i gamla dagar, inte något folk — ty folket har blivit rädda tjänare åt den som lyckas. Varje motsättning varslar om en slutlig uppgörelse, de som delar makten blir konkurrenter och duellanter, de väntar blott på tillfället att slå till. Det blir täfångt att diskutera om de mera drivs av längtan efter herraväldet än av skräck för likvidation genom medtävlarna.

Denna skräckmännens fördömelse kom till synes i talen och proklamationerna vid Stalins död. Man talade om "den stålblanka enighet och den pellarlika enhet" som präglade den nya styrelsen — just därför att man redan var i färd med att slipa knivarna inför striden. Folket varnades för "oordning och panik" — så ängslig var man för massorna, trots den långa och effektiva dressyren. Tänk er att Truman skulle ha

"Operation Retusch" i aktion. Upptill en bild ur Pravda för den 10 mars 1953 som visar Stalin, Mao Tse-tung och Malenkov vid varandras sida. Bilden är i själva verket en "bearbetning" av ett nedtill återgivet fotografi från början av 1950, taget då vänskapsfördraget mellan Sovjetunionen och Kina undertecknades i Moskva. Som synes har dåvarande utrikesministern Vysjinskij, som sätter sitt namn under fördraget, helt enkelt retuscherats bort jämte tre andra personer, medan Malenkov avancerat till sidan av Mao Tse-tung. Längst till höger på nedre bilden synes Beria.

varnat för "oordning och panik" vid Franklin Roosevelts död!

Det är vanligt att tro att konflikten mellan härskarna försvagar det ryska våldet. På kort sikt är det väl sannolikt riktigt i den mening att skräckmännen blir upptagna av att angripa varandra i stället för att i skilda former attackera den fria världen. Men på något längre sikt vet man inte om resultatet blir sådant. Stalin kunde mörda så gott som alla sina gamla kolleger — och tio- eller hundra-tusentals andra — utan att detta allvarligt försvagade Rysslands

makt. Det romerska våldets bönder arbetade, dess legioner marscherade, oberoende av att kejsare stacks ned och nya härskare blev gudar. Visst är endast att vad som hänt är ännu ett tecken på fördärvet i en regim som redan är tillräckligt komprometterad. Då en person ena dagen är "stor och vis", andra dagen "en eländig lakej och förrädare" och då massorna i kör instämmer i både den ena och den andra parollen — då bör det bli tydligt även för de mest tröglärda att vi står inför ett tyranni utan gränser.